

POZNAJ ŚWIAT Z A. FIEDLEREM część 3/2020-21 Ostatni etap!

A) CIEKAWOSTKI ZE ŚWIATA PTAKÓW

PYTANIA OD 1 DO 17 ZA 1 pkt. ŁĄCZNIE 17 PKT

1. Ten morski ptak z rodziny alk zamieszkuje skaliste wybrzeża wysp i kontynentów rejonu Oceanu Atlantyckiego i nie buduje gniazd. Jaja składa na klifowych półkach. Jeden czubek jaja jest „zaostrzony”, więc jajo się nie toczy i jest zabezpieczone przed spadnięciem.
2. Ten ptak buduje gniazdo z mieszanki mułu i źdźbeł trawy i dzieli je na dwa osobne pomieszczenia. Gniazdo przypomina starodawne piece w kształcie garnka – stąd nazwa ptaka.
3. Samiec pewnego gatunku ptaków z rzędu wróblowatych rozpoczyna budowę gniazda od oplecenia źdźbła trawy wokół gałązki. Często próbuje kilka razy, zanim mu się powiedzie. Potem wplata coraz więcej traw i liści, aż w końcu powstaje gniazdo w kształcie koła. Setki samców tego gatunku ptaków mogą budować gniazda na tym samym drzewie. Kiedy samiec kończy pracę, reklamuje efekt zawisając z gniazda głową w dół i trzepocząc skrzydłami. Samica przylatuje na oględziny i jeśli jest zadowolona to wprowadza się.
4. Ten gatunek ptaka z rodziny pokrzewek do budowy gniazd używa nitek pajęczyny, którymi zszywa brzegi liścia znajdującego się na gałęzi. Używa dziobu jako igły. Występuje w Indiach, południowych Chinach, na Półwyspie Malajskim i na Jawie.
5. To najbardziej widowiskowy samiec pewnego gatunku ptaków. Wyłącznie w okresie pory godowej jego upierzenie nabiera przepięknych kolorów. Żeby zdobyć samicę siada na gałęzi, zwisa głowa w dół i prezentuje głównie pióra ogona w całej krasie. Kilka samców może tak prezentować się na jednym drzewie. Wtedy samica stoi przed wyborem najpiękniejszego. Samiec traci pióra godowe pod koniec sezonu. Wyrosną one w następnym roku.
6. Gatunek tego dużego, morskiego ptaka zamieszkuje: Galapagos, Antyle i Cape Verde. Samce mają jasnoczerwone worki na gardłach. Żeby zainteresować samicę, nadymają je jak wielkie balony, czasem nawet na kilka godzin. Kiedy samica wybierze partnera pociera głową o jego worek.

7. Podobnie jak nietoperze te ptaki z Ameryki Południowej są jednymi z nielicznych gatunków ptaków, które stosują echolokację, by móc poruszać się w ciemnych jaskiniach, w których żyją. Wydają „trzaskające” dźwięki, które uderzają w obiekty stałe, np. skalne ściany. Czas odbitego, powracającego echa podpowiada im trasę lotu.
8. Ten gatunek ptaka z rzędu siewkowatych ma palce długości ośmiu centymetrów – najdłuższe wśród wszystkich ptaków. Pozwala mu to rozłożyć ciężar ciała na większej powierzchni, dzięki czemu chodzi po liściach lilii wodnych i nie tonie. Zamieszkuje Afrykę i Azję.
9. Ten gatunek gołębia był w latach 70. XIX wieku w stanach Zjednoczonych powszechnym szkodnikiem. Kiedy pod uprawę roślin wycięto lasy w północno-wschodniej części kraju, gdzie znajdowało się jego naturalne środowisko to zaczął żywić się plonami. Rolnicy odpowiedzieli zestrzeliwaniem osobników dorosłych i wybieraniem młodych z gniazd. W 1914 roku zaginął ostatni gołąb tego gatunku. Podaj gatunek gołębia.
10. Podaj nazwę najwyższego ptaka na Ziemi jest , który osiąga wysokość 2,7m.
11. Podaj nazwę najmniejszego ptaka na Ziemi, który występujący głównie w Peru i Ekwadorze. Jest on nieco większy od trzmiela.
12. Ten ptak jest czczony w starożytnym Egipcie, żyje wyłącznie w legendzie (gł. mitologia grecka). Według niej sam dawał się „strawić” płomieniom, a następnie odradzał się z popiołów.
13. Ten ptak zyskał w średniowieczu (V-XV w.) reputację wspaniałego rodzica. Legenda mówi o nim jako o ptaku, który przekuł dziobem własną pierś, żeby krwią nakarmić młode.
14. W Europie ten ptak jest symbolem szczęścia. Zapewne dlatego powstało powiedzenie, że ten ptak przynosi ludziom dzieci.

15. Ten ptak jako symbol pokoju narodził się z biblijnej historii o Arce Noego i potopie. Noe wysłał tego ptaka na poszukiwanie suchego lądu.
16. To najcięższy wodny ptak latający w Polsce - osiąga nawet 23 kg wagi. Ciężarem dorównuje mu jedynie drop olbrzymi.
17. Jest najmniejszym ptakiem zamieszkującym tereny Polski. Ma jedynie 9 cm długości i waży 5 gram. Gniazduje w lasach iglastych w wysokich partiach drzew. Podlega ścisłej ochronie gatunkowej.

B) CIEKAWOSTKI ZE ŚWIATA SSAKÓW+ ILUSTRACJE

PYTANIA OD 1 DO 18 ZA 1 pkt. ŁĄCZNIE 18 PKT

1. To łatwo wpadający w złość krótkowzroczni roślinożercy. Bronią swych terenów strasząc intruzów długimi rogami. Pomimo krępych nóg i ciężkich ciał potrafią szarżować ze zdumiewającą szybkością. Niektóre w swej diecie preferują trawę, a inne posiadają chwytne wargi do zrywania listowia z drzew, które najpierw przewracają.
2. To jedyni podwodni roślinożercy z rodziny syren. Wypływają na powierzchnię jedynie po to, aby zaczerpnąć powietrza. Wyewoluowały prawdopodobnie z tych samych przodków, co kopytne. Ich przednie zęby wypadają, gdy zetną się na twardych wodorostach. Wówczas są zastępowane przez nowe, wyrastające z tyłu. Ten sam system odnowy zębów występuje u słońi.
3. To najmniejszy ssak ze wszystkich dzikich psowatych. Żyje na gorących pustyniach afrykańskich. Chroni się przed wysoką temperaturą śpiąc w norze w najgorętszym okresie dnia. Jako „chłodnicy” wykorzystuje duże uszy.
4. Ten gatunek walenia pokonuje podczas migracji długie dystanse. Zimą spędza w ciepłych wodach zatokowych w pobliżu równika, gdzie rodzi młode, a wiosną wyrusza w kierunku Arktyki i Antarktydy, pokonując tysiące kilometrów. Słynie ze swego śpiewu. Główny jego pokarm to kryl i małe ryby.

5. To gatunek ssaka z rodziny mangustowatych. Ma smukłą sylwetkę, wierzch ciała jasnopopielaty z czarnym, poprzecznym pręgowaniem. Głowę białą, uszy czarne. Ogon ciemno żółty o czarnym końcu. Długość ciała: 25-35 cm, długość ogona: 17-25 cm. Żyje w grupach składających się z dwóch, trzech rodzin. Jest towarzyska.

6. Często wylegają się na lodowych krach. Ich kły stanowią głównie oznakę rangi, ale przydają się też przy podciąganiu z wody na lód.

7. Żyjąca w Afryce małpka potrafi skakać pomiędzy drzewami odległymi od siebie o 6 metrów. Po ziemi skacze podobnie jak kangur. Jej ogon osiąga długość większą od długości ciała i jest wykorzystywany do utrzymywania równowagi. Gatunki z tej rodziny mają duże uszy i oczy oraz silnie rozwinięte kończyny tylne.

8. Te małpki z północnej Japonii nauczyły się utrzymywać ciepłotę ciała nawet zimą - kąpią się w gorących źródłach wulkanicznych. Zażywają też rozgrzewających kąpiele w ramionach matek. Ulubioną zabawą młodych zwierząt są skoki do gorącej wody. Chętnie bawią się śniegiem. Potrafią lepić z niego kulki o średnicy 60 milimetrów i rzucać nimi jak piłką. Zimą często posilają się korą drzew liściastych, igliwiem i opadłymi orzechami.

9. To zwierzę pochodzące z Zairu jest krewnym żyrafy, ma ono tak długi język, że potrafi nim oblizać sobie oczy. Jest zwierzęciem typowo leśnym.

10. Jeszcze 200 lat temu te ogromne zwierzęta występowały pospolicie na obszarach trawiastych Ameryki Północnej. Żyło ich wtedy prawie 100 milionów sztuk. Wraz z przybyciem europejskich osadników, ich pogłowie spadło. Większość tych roślinożerców przebywa obecnie w Parku Narodowym Yellowstone.

11. To największy i najgroźniejszy ssak słodkowodny. Wielkie kły samców są w stanie wybić w drewnianej łodzi dziury o średnicy 1 metra.

12. Jest lśniąca, gibka i zwinna, wiezie swoje życie między lądem a wodą. Jest słodkowodnym ssakiem, ma błoniaste stopy, opływowe ciało i bardzo gęste futro. Gdy nurkuje w celu schwytania ryb, tylko jej wierzchnia warstwa futra staje się mokra. Jest rozrywkowym zwierzęciem i czasem dla samej zabawy ześlizguje się do wody, wraca i czyni to wielokrotnie.

13. Ten mały zachodnioaustralijski torbaczek nie przekracza rozmiarów myszy. Jest aktywny nocą, kiedy to wspina się na banki i inne krzewy. Żywi się pyłkiem i nektarem kwiatów. Jego chwytne stopy wyposażone są w palce o szorstkim podbiciu.

14. Zaliczany jest do ssaków krętorogich zamieszkujących wyższe partie górskich regionów Europy- szczególnie Alp. Jest doskonałym wspinaczem i z łatwością przeskakuje ze skały na skałę.

15. Ssaki te przypominają bardziej borsuki lub szopki, należą do psowatych. Są dość powolne i niezbyt silne, w razie niebezpieczeństwa często sztywnieją, udając martwe, by zerwać się i uciec przy najbliższej okazji. Ma bardzo charakterystyczne odstające pasma włosów po bokach głowy – bokobrody.

16. To świetni pływacy. Pod wodą mogą wytrzymać nawet 10 minut. Są roślinożercami, ale nie gardzą również pokarmem zwierzęcym, takim jak skorupiaki i mięczaki. Ich siedliskiem są brzegi różnego typu wód, np. rowów melioracyjnych, stawów rybnych, rzek i jezior.

17. Rozpoznaj ptaka

18. Rozpoznaj ssaka:

Suma punktów: 35

Termin oddania: 20 maja 2021